

DRUŠTVO
ZA RAZVOJ
PODEŽELJA
LAZ

Zgornja Jablanica 1
SI-1275 Šmartno pri Litiji
Slovenija

G. +386 (0)70 303 321
E. drustvo.laz@gmail.com

TR. R. DBS 19130-5006918297
DAVČNA ŠT. 73140597
MATIČNA ŠT. 1162446

www.laz.si

*Ko se čas ustavi ...
in narava zadihava z nami*

POROČILO O DELU DRUŠTVA V LETU 2015

UVOD

Društvo LAZ je nepridobitna – neprofitna, nevladna organizacija, ki deluje od leta 2004 in ima status društva v javnem interesu. Smo članska organizacija s 119 člani.

Poslanstvo vidimo v aktivnem prispevku pri izpolnjevanju evropskega programa za razvoj podeželja in uveljavljanju aktivne vloge civilne družbe pri lokalnem razvoju.

Cilji in naloge društva so aktivnosti za izboljševanje življenja na podeželju v vseh elementih bivanja – od izboljšanja vaške infrastrukture, razvoja dopolnilnih dejavnosti na domačijah, do izboljšanja sosedskih odnosov in povezovanja vseh akterjev za reševanje lokalnih problemov ter zagovorništvo pravic civilne družbe pri vplivu na lokalni razvoj in življenje na podeželju.

Vrednote društva so zdravo, kakovostno življenje na podeželju, aktiven doprinos posameznika k razvoju lokalne skupnosti in odprtost za sodelovanje in mreženje v širši skupnosti in EU.

Ravni delovanja društva:

Na lokalni ravni povezuje posameznike in društva, ki jih zanima lokalni razvoj in z različnimi projekti prispeva k razvoju podeželja. Sodeluje z lokalno samoupravo (KS, občinami) za vključevanje civilne družbe v reševanje lokalnih problemov. Območje, ki ga zajemajo lokalne aktivnosti društva so naselja iz nekdanja krajevne skupnosti Jablaniška dolina: Breg, Bukovica, Cerovica, Dolgo Brdo, Gradišče, Gradiške Laze, Jablaniške Laze, Mamolj, Selšek, Spodnja Jablanica, Tenetiše, Zgornja Jablanica. Del naselij spada v občino Litija, del pa v Šmartno pri Litiji.

Na regionalni ravni deluje v Mreži NVO Osrednje Slovenije, v razvojnem svetu Lokalne akcijske skupine LAS Srce Slovenije, katere soustanovitelj je. Predsednica društva je članica Razvojnega sveta LUR.

Na nacionalni ravni povezuje sorodna društva za izvajanje skupnih razvojnih projektov in sodeluje z nacionalnimi zvezami, občinami, za večje vključevanju društev v lokalni razvoj.

Jablaniška dolina

Društvo je član nacionalne mreže za podeželje pri Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, ki spodbuja sodelovanje in medsebojno pomoč med posamezniki in organizacijami, ki sodelujejo pri razvoju podeželja, društvo je član Turistične zveze Slovenije.

Na nadnacionalni ravni sodeluje v Mreži evropskih centrov za podporo civilne družbe ECRC, v okviru katere ima vzpostavljen slovenski podporni center ECCD Slovenija. Sodeluje v evropskih partnerstvih za izvajanje projektov za spodbujanje aktivnega državljanstva, zagovorništva, mobilnosti mladih, lokalnega razvoja ipd.

Predsednica in zakonita zastopnica društva je Gabrijela (Jelka) Babič.

Izvedli smo aktivnosti na različnih področjih:

- Pridobivanje in prenos znanja
- Druženje in ozaveščanje
- Turizem
- Informiranje
- Upravljanje društva

PRIDOBIVANJE IN PRENOS ZNANJA: DELAVNICE, PREDAVANJA, IZLETI

Društvo za razvoj podeželja LAZ z namenom ozaveščati in izobraževati prebivalce bližnje okolice vsako leto organizira ali sodeluje pri organizaciji delavnic, predavanj in izobraževalnih izletov ter ogledov primerov dobrih praks na področju kmetijstva, turizma, kulinarike,... Te aktivnosti so namenjene članom društva in/ali krajanom občin Litija in Šmartno pri Litiji. V programu dela za leto 2015 so bile izvedene naslednje aktivnosti:

Predavanje o doseganju ravnovesja s prehranjevanjem na osnovi polarnosti, 22. 1. 2015,

Pustov mlin

Ga. Bele je najprej spregovorila o potrebah za zdravo prehrano na osnovi polarnosti človeka in hrane, ter o osnovah ravnovesja. Spregovorila je o tem, kako spoznamo kaj je za nas dobro in kako je potrebno prisluhniti svojemu telesu in ugotoviti, kakšna je naša polarnost. Ga. Bele je s seboj prinesla tudi nekaj hrane za pokušino, tako da vsak lahko poskusil okusne kroglice iz prosene kaše, za katere smo ob koncu dobili tudi recept. Delavnica je bila obiskovana v zelo velikem številu, kar kaže na to, da nas teme o zdravi prehrani zanimajo. Zanimanje za

temo je bilo vidno tudi po velikem številu vprašanj, ki so jih udeleženci predavateljici zastavljali po koncu predavanja.

Predavanje o izbiri, sejanju, presajanju in vzdrževanju rastlin, 19. 2. 2015, Pustov mlin

Predavatelj je bil g. Anton Klinc, vrtnar iz Moravč pri Gabrovki. Predavanje je bilo izjemno dobro obiskano, kar kaže na to, da je vrtnarjenje še kako zanimiva tema.

Gospod Anton Klinc je najprej spregovoril o pomembnosti vrtička ob hiši. Nato pa se je posvetil balkonskemu cvetju, ter odgovoril na številna vprašanja v zvezi z izbiro zemlje oz. priprave le te, izbiro korit, izbiro pravnega cvetja, vzdrževanjem sadik, sejanjem sadik, zalivanjem, gnojenjem, boleznimi in škropivi. Povedal je vse o zasaditvi borovnic in na kaj je potrebno biti pozoren. Seveda je bilo govora tudi o zelenjavnih sadikah, predvsem o sejanju paradižnika, paprike, čebule in solate.

Delavnica, Ogled zeliščnega vrta, 14. 5. 2015, Gradišče pri Litiji

15. maja se je na zeliščni kmetiji Pr' Janez v Gradišču pri Litiji odvil ogled zeliščnega vrta Pavle Rozina, članice Društva Laz. Pavla Rozina se že vrsto let ukvarja z gojenjem zelišč, ogled zeliščnega vrta pa je bil nadaljevanje njenega predavanja o zeliščih v letu 2014. Pavla je z velikim veseljem popeljala po svojem čudovitem zeliščnem vrtu, ki je v mesecu maju že v polni rasti. Ogledali smo si vse vrste zelišč, ki smo jih seveda tudi povonjali in nekatere med njimi tudi okusili. Iz prve roke smo dobili informacije o tem kako se uporabljajo katera zelišča, s čim se je dobro namazati ob piku komarja, kateri pripravki so primerni za dvig odpornosti, kako je potrebno urejati zeliščni vrt... Eden izmed zelo zanimivih podatkov pa je bil ta, da se zeliščnega vrta ne gnoji.

Predavanje Pomembnost ravnovesja živalskih vrst na vrtu, 29.10.2015, Zgornja Jablanica

Oktobra je Društvo Laz v goste povabilo g. Ivana Esenka, izrednega poznavalca in strokovnjaka na področju proučevanja živalstva in njegovega pomena v vrtni ekologiji. G. Esenko je napisal vrsto poljudnih in strokovnih člankov in tudi več knjig za otroke, mladino in odrasle. Kot pravi g. Esenko, vrt ni samo prostor za pridelovanje zelenjave in vzgojo okrasnih rastlin. Urejeno okolje in gojene rastline v njem privabijo tudi številne živali, med katerimi je veliko težavnih vrst, saj nam delajo škodo na pridelkih. Vendar, pa je vsaj toliko vrst tudi takšnih, ki jih uvrščamo med vrtnarjeve pomočnice. Ugotovljeno je, da je okolje, bolj kot je

pestro z vrstami, bolj je uravnano. Tokratno predavanje je bilo izpeljano v dvorani gasilskega doma v Jablanici.

Predavanje o hišnih in družinskih vrtovih, 26. 11. 2015, Zgornja Jablanica

Predavateljica je bila krajinska arhitektka s 30 letnimi izkušnjami ga. Nataša Bučar Draksler. Gospa Bučar Draksler je ob bogatem grafičnem in slikovnem prikazu spregovorila o hišnih in družinskih vrtovih. Poudarila je da mora biti na vrtu prostor tako za zelenjavni vrt kot tudi otroški kotichek in prostor, kjer se lahko spočijemo in si nabereemo novih moči. Vse te komponente je potrebno združiti, da je uporabno, lepo in značilno naše.

Društvena ekskurzija v Spodnje Savinjsko dolino 30. 5. 2015, Celje z okolico

Spoznavanje uspešnih projektov širom Slovenije je vsakoletni program društva. Letos nam ni bilo treba daleč, da smo spoznali resnično odlične primere dobrih praks razvoja podeželja v Spodnje Savinjski dolini. Udeleženci ekskurzije so s ogledali kmetijo Podpečan v Galiciji, ki se ukvarja s predelavo mesa, šolo za hortikulturo in vizualne umetnost v Celju, med mogočne zgradbe starega predela Celja, Hmeljarskem inštitutu v Žalcu, Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu, Rimsko nekropolo v Šempetru ter izletniško kmetijo »Pri Mlinarju«. Udeleženci ekskurzije so bili s programom zadovoljni, saj so videli veliko novega in poučnega. Želja članov društva je, da se tudi v prihodnosti organizirajo tovrstne izobraževalne ekskurzije.

TURIZEM

ORGANIZACIJA PRIREDITEV

Društvo LAZ, z namenom promocije lokalnih pridelovalcev hrane, razvoja turizma, ustvarjanja pogojev in razlogov za druženje in skupno ustvarjanje, delovanje ter z namenom ohranjanja naravne, kulturne in etnološke dediščine, vsako leto organizira ali sodeluje pri organizaciji različnih dogodkov in prireditev. Prireditve so postale tradicionalne in se jih vsako leto udeleži več obiskovalcev tudi iz širše okolice ter tujci, ne le domačini. V letošnjem letu smo do sedaj izvedli naslednje prireditve:

Nočni pohod v Gradišče pri Litiji - 2. 1. 2015, Gradišče pri Litiji

Nočnega pohoda se je udeležilo preko 200 obiskovalcev. Dobro voljo in vzdušje med pohodniki je pričarala čudovita snežna idila, ki je popestrila sprehod do cerkve Sv. Magdalene. Sledil je ogled jaslic na domačiji Pr' Kokol, ki jih vsako leto pripravi družina. Na ogled so različni elementi, ki prikazujejo življenje in delo ljudi iz tistega časa. Nato pa okrepitev s hrano in pijačo na kmetiji Pr' Vovk, kjer so se pohodniki zabavali še dolgo v noč.

12. Pohod po Jablaniški poti, 28. 3. 2015, Jablaniška dolina

Društvo LAZ je organiziralo že 12. Pohod po jablaniški poti. Organizatorji so bili presenečeni nad povprečno udeležbo, saj so zaradi čudovitega sončnega vremena pričakovali več pohodnikov. Posebnost tokratnega pohoda je bila možnost izdelave velikonočnih butaric ob poti. Ob poti so domačini kot vedno poskrbeli za odlično ponudbo domačih dobrot. Zadovoljne pohodnike je na cilju pričakala pestra ponudba domačih dobrot in bogat kulturni program. Nastopilo je 7 mladih harmonikarjev, 3 pesmi so zapele pevke ŽPZ LAZ na koncu pa so se predstavili še Ljudski pevci in godci iz Polšnika.

Pohod po pohodu, 12. 4. 2015, Jablaniška pot

Na toplo spomladansko nedeljo, 12. aprila 2015 so se organizatorji 12. pohoda po Jablaniški poti podali na pohod po pohodu. Ob poti so jih že po tradiciji lepo sprejemali domačini, jih dobrosrčno pogostili in se jim pridružili na pohodu. Na zaključnem druženju pod Kokolovim kozolcem se je zbralo kar 40 pohodnikov.

Dan jagod in špargljev, 24.5.2015, Breg pri Litiji

Po dolgotrajnem deževju je bilo na dan prireditve sončno in prijetno vreme, tako da si je kulinarično obarvano prireditev ogledalo veliko število obiskovalcev od blizu in daleč. Obiskovalci so se lahko posladkali z domačimi jagodnimi sladicami, palačinkami in sladoledom. Kupiti se je dalo sveže in sočne jagode in šparglje. Poskrbljeno je bilo za kulinarične sladokusce, saj je kuhar iz Kavarne in okrepčevalnice pri mostu pripravljaj slastne šparglejve jedi, člani ŽRD Litija pa so poskrbeli za jedi z žara in pijačo. Obiskovalci so se lahko zavrteli ob zvokih Litijskega odmeva, za otroke je bilo poskrbljeno v otroškem kotičku, odvijale pa so se tudi zabavne športne igre. Obiskovalci so se lahko sprehodili med

stojnicami, kjer je bilo možno kupiti izdelke domače in umetne obrti rokodelcev. Za izvedbo tako velikega dogodka se je povezalo pet organizacij.

Poletna muzejska noč, 20. 6. 2015, Breg pri Litiji

20. junija je bilo na Bregu pri Litiji zelo živahno. Vrata stalne razstave zbirke savskih prodnikov, ki se nahaja v gasilskem domu na Bregu pri Litiji so bila odprta za vsakega obiskovalca. Zbirka je bila namreč vključena v vseslovenski projekt Poletna muzejska noč. Ob tej priliki je Društvo Laz, Jablaniška dolina, organiziralo večerni dogodek. Obiskovalci so bili navdušeni nad peštrim programom, ki je potekal med 18. in 24. uro.

Najmlajši so pod mentorstvom predstavnic društva U3 iz Litije ustvarjali z akrilnimi barvami s katerimi so poslikavali prodnike. Odrasli obiskovalci so prisluhnili predstavitev v prostorih zbirke. Kustosinja Litijskega muzeja ga. Helena Hauptman je predstavila promet po reki Savi nekoč, g. Jože Sinigoj, lokalni rodoslovec, pa je razkril kam sežejo korenine družine Jug iz Brega pri Litiji. Sodeč po njegovih raziskavah sežejo tja v začetek 17. stoletja. Ob predstavitev so obiskovalci izvedeli veliko o bogastvu prodnikov, dediščini povezani z življenjem ob Savi in na Bregu pri Litiji.

Dobrote jablaniške doline, 28. 11. 2015, Zgornja Jablanica

Tako kot prireditev Poletna muzejska noč je bila tudi Dobrote Jablaniške doline izvedena prvič. Namen prireditve je ozavestiti krajane doline o pomembnosti ohranjanja kulinarčne dediščine v lokalnem okolju. Prav tako pa tudi dvig kakovosti posameznih lokalnih produktov. Na pobudo Društva Laz se je ocenjevalna komisija preučevala kvaliteto štrukeljcev in zeliščnega likerja. Na izbor je prispelo 12 vzorcev štrukeljcev in 12 vzorcev zeliščnega žganja. Predsednica komisije za štrukeljce je bila ga. Lijana Lovše z večletnimi izkušnjami na področju ocenjevanja kulinarčnih izdelkov. Predsednik ocenjevalne komisije za zeliščno žganje pa je bil dr. Janko Rode, ki je eden največjih strokovnjakov s področja aromatičnih rastlin v Sloveniji. Slednji je izvedel krajše predavanje na temo uporabe zelišč v kombinaciji z žganjem.

13. Štefanovo srečanje, 26. 12. 2015, Zgornja Jablanica

Srečanje krajanov na dan po Božiču je postalo tradicionalno, saj ga vsako leto udeleži več krajanov Jablaniške doline. Nova dvorana v gasilskem domu v Zgornji Jablanici je ponovno

pokala po šivih, saj se je prireditve udeležilo veliko krajanov. Najštevilčnejši so bili otroci, ki so tudi tokrat čakali na prihod dedka Mraza. Predstavnice VVZ iz Litije so pripravile program za najmlajše, ŽPZ Laz z gosti, Ljudskimi pevci iz Gradeža na Dolenjskem, pa so popestrili dan odraslim obiskovalcem prireditve.

Obiskovalci Jablaniške doline preko celega leta

V letu 2015 je Društvo Laz na območju Jablaniške doline gostilo 6 turističnih skupin:

Učenci devetih razredov OŠ Gradec, Litija

Ogled Stalne zbirke savskih prodnikov, izvedba kulturnega dne.

Turistična skupina iz Primorske

Ogled Stalne zbirke savskih prodnikov, domačija Paternoster.

Strokovna skupina iz Ljubljane, turistični vodniki z licenco

Ogled Stalne zbirke savskih prodnikov, domačija Paternoster in ostala predstavitev turistične ponudbe Jablaniške doline

Skupina turistov

Ogled Stalne zbirke savskih prodnikov, domačija Paternoster

Skupina upokoјencev iz Kočevja

Ogled prireditve Dan jagod in špargljev

Strokovna skupina iz Brežic (ZKŠT)

Predstavitev Jablaniške doline, zbirka, Paternoster, Pustov mlin

TURIZEM - PROMOCIJA

Namen delovanja in cilji Društva za razvoj podeželja LAZ so tudi pospeševati in usklajevati razvoj turizma, povezovati turistične ponudnike na območju delovanja ter oblikovanje in promocija turističnih produktov. Za doseganje omenjenih ciljev smo se izvedli naslednjih aktivnosti:

Promocija na sejmu Natur Alpe -Adria, Turizem in prosti čas (TIP) - 29. do 31. januar 2015,

Ljubljana

Tudi v letu 2015 se je društvo LAZ udeležil sejma z namenom, da čim bolj predstavimo Jablaniško dolino, udeležili sejma TIP v Ljubljani. Kot turistično društvo, smo se skupaj s turističnimi zvezami predstavljali v stekleni dvorani. Stojnica društva LAZ je pritegnila kar

nekaj pozornosti. Jablaniško dolino smo na sejmu predstavljale Mojca Hauptman, Katja Strmljan in Pavla Rozina. Za degustacijo je Pavla obiskovalcem pripravila topel zeliščni čaj. Mimoidoči pa so lahko poskusili tudi domače jabolčne krhlje. Med dogodki, ki se odvijajo v Jablaniški dolini je bil za obiskovalce najbolj zanimiv Jablaniški pohod. Veliko zanimanja je bilo tudi za zbirko savskih prodnikov. Glede na odziv obiskovalcev je takšnih, ki poznajo Jablaniško dolino vedno več.

Snemanje oddaje Dobro jutro na Domačiji Paternoster, 22. maj 2015, Tenetiše

Društvo LAZ je na domačiji Paternoster obiskala ekipa oddaje Dobro jutro. Snemanje oddaje smo izkoristili za promocijo prireditve Dan jagod in špargljev, kar se je izkazalo za zelo dobro potezo. Veliko obiskovalcev kulinaričnega dogodka so za prireditev izvedeli prav z ogledom te oddaje. Lepo pa se je predstavila tudi domačija Paternoster in gostilna Pustov mlin, katero pa žal uredniki oddaje niso dopustili navesti imena. Darja Povše glavna kuharica gostilne se je izredno potrudila s pripravo najrazličnejših jedi.

Društvo LAZ na Vrtiljaku NVO - lovljenje idej, 4. junij 2015, Ljubljana

Na sproščenem neformalnem druženju, so imeli nevladniki in številni mimoidoči možnost debatirati na »debtnih dekicah«, prav tako pa so se člani NVO lahko predstavili s svojimi aktivnostmi.

Društvo LAZ je za to priložnost pripravilo temo v okviru projekta DOCPIE, z naslovom "Ali vemo kaj Bruselj dela za nas". Na naši debatni odeji smo zbirali javna mnenja, govorili smo o tem kako postati aktiven državljan in o možnostih, ki nam jih nudi EU (državljska pobuda, evropski dialog itd.). Predstavnici društva Katja Strmljan in Mojca Hauptman sta dobili kar nekaj povratnih informacij o tem, kakšno je mnenje državljanov o EU, rešenih je bilo tudi nekaj anket, mimoidočim pa so bili predstavljeni tudi cilji projekta DOCPIE.

Promocija dogodka Poletna muzejska noč na Festivalu skupnosti v Litiji, 13. junij 2015, Litija

Ob prazniku Občine Litija je v soboto potekal povezovalni dogodek Festival skupnosti, kjer se je predstavilo tudi društvo LAZ iz Jablaniške doline. Rdeča nit predstavitve je bila promocija dogodka Poletna muzejska noč. Predstavnica društva je obiskovalce vabila na brezplačen ogled stalne zbirke savskih prodnikov in bogat kulturni spremljevalni program. Za namen promocije so bili izdelani promocijski letaki.

Dnevi odprtih vrat turističnih ponudnikov v Občini Šmartno pri Litiji, 28. do 30. avgust 2015,

Jablaniška dolina

V okviru projekta Lokalne akcijske skupine Srce Slovenije so turistični ponudniki Srca Slovenije v občini Šmartno pri Litiji odprli vrata za vse obiskovalce od 28. do 30. avgusta 2015. V Jablaniški dolini so odprli svoja vrata za obiskovalce naslednji ponudniki: EKO domačija Vovk, Domačija spominov, Gostilna Pustov mlin ter Stalna zbirka prodnikov na Bregu pri Litiji. Je bil neobičajno vroč zadnji vikend v avgustu vzrok, da obiskovalcev ni bilo v mejah pričakovanja? Vsi, ki ste ostali doma lahko zavirate tistim, ki so se odločili za nepozaben potep po Šmarski občini oz. Jablaniški dolini. Ponudniki iz Jablaniške doline so namreč navduševali obiskovalce.

Urejanje spletne strani in socialnega omrežja Facebook

Urejanje spletne strani www.jablaniskadolina.si, www.laz.si in Facebook profila Jablaniška dolina ter Društvo Laz je v tem času zelo pomembno medijsko okno v svet. Če društvo nima ažurne spletne strani ali svojega facebook profila potem je tako rekoč neprepoznavno. Sama skrb za sprotno objavljane aktualnih tem vzame veliko časa. Ni dovolj le objavljen tekst, zelo pomembna je tudi objavljena fotografija, ki pove več kot tisoč besed. V preteklem letu sta za omenjene objave skrbeli zaposleni na društvu.

PROJEKT DOCPIE - Demokratična odgovornost in državljanska udeležba v Evropi

Eden izmed ukrepov s katerimi EU želi spodbuditi vključenost državljanov v razvojne povezave, je program Evropa za državljane, katerega del je bil tudi projekt DOCPIE – Democratic Ownership and Civic Participation in Europe/Demokratična odgovornost in državljanska udeležba v Evropi. Projekt DOCPIE je povezal 13 evropskih držav in 15 organizacij, ki so na petih srečanjih v različnih evropskih mestih in državah razpravljali, izmenjevali dobro prakso in izkušnje iz lastnega okolja ter tako poskušali povečati stopnjo ozaveščenosti o evropskem državljanstvu, evropski identiteti, o nujnosti sodelovanja v evropskih volilnih postopkih in nujnosti razvoja omrežji in strategij delovanja. Cilj projekta je bil tesnejša povezava in oplemenitenje civilne družbe z namenom, da bi povečali vpliv Evropske unije.

Uvodno srečanje projektnih partnerjev:

6. in 7. februarja 2015 je bilo v mestni hiši v Kistarcsi uvodno srečanje (Kick-off meeting) predstavnikov partnerjev projekta DOCPIE. Prvi dan so predstavniki prišli v Kistarcsa in se udeležili uradne večerje, ki jo je organizirala občina Kistarcsa. Partnerji so imeli možnost, da se predstavijo, seznanijo s konzorcijem in razpravljajo o splošnih obrisih projekta.

Naslednji dan je potekal "Kick off meeting". Udeleženci so razpravljali o posameznih točkah dnevnega reda, naredili so pregled projekta, podrobno predstavitev dejavnosti, razčlemba odgovornosti partnerjev, razpravljali so tudi o finančnih razmerah in komunikacijskih strategijah.

Dogovorili so se in razpravljali o sledečih pripravljalnih aktivnostih:

- določitvi ključnih elementov projekta,
- vzpostavitvi standardov za omogočanje sestankov / dogodkov,
- organiziranem zbiranju podatkov za anketo,
- razvijanju zagovorniških strategij,
- razvijanju strategij spremljanja in ocenjevanja,
- dogovor o nadaljnjih aktivnostih

V okviru projekta so bili izvedeni štiri večji dogodki: v Nemčiji (Dresden), v Grčiji (Serres), v Sloveniji (Ljubljana) in v Italiji (Brescia).

Srečanje partnerjev v Dresdnu, 8 – 10. maj 2015

8. - 10. maja se je v Nemškem Dresdnu odvil drugi mednarodni dogodek v okviru projekta DOCPIE z naslovom Akademija prostovoljstva, ki ga je organiziral nemški projektni partner iz Dresdna Jugend- & Kulturprojekt e. V.

V okviru dogodka sta potekala tudi dva partnerska sestanka, kjer smo se projektni partnerji dogovorili o ciljih in prioritetah projekta, nalogah partnerjev, projektne napredku, anketi, dogodkih in aktivnostih ter vidnosti in desiminaciji, ki je obvezna za vse partnerje.

Predstavnica grškega Kluba Serres za Unesco je predstavila naslednji dogodek v grškem Serresu, kjer bo govora o promociji evropskih regij in načinih povezovanja.

V soboto 9. maja je v okviru dogodka Akademija prostovoljstva pod naslovom »NEXT STEP« potekal sejem prostovoljstva. Datum 9. maj ni naključno izbran, saj se v Evropi na ta dan

praznuje konec II. Sv vojne. Mesto Dresden so februarja 1945, torej le nekaj mesecev pred koncem vojne, kot del povračilnih ukrepov proti nacistični Nemčiji popolnoma uničili zavezniški bombniki. Sejem je potekal v Deutsche Hygiene-Museum v centru Dresdna, ki je nudil čudovito atmosfero za izvedbo. Tematika sejma je bilo prostovoljstvo in prostovoljska praksa v Nemčiji in v tujini, predstavile so se nevladne organizacije, ki so na stojnicah nudile informacije o možnostih opravljanja prostovoljstva v Nemčiji in v tujini, govora je bilo o možnostih, ki jih ponuja prostovoljstvo in o projektu DOCPIE v okviru katerega je sejem potekal. Iz Društva Laz se je sejma udeležilo 9 predstavnikov.

Srečanje projektnih partnerjev v Serresu, 6. – 7. julij 2015

Naslov dogodka v Serresu v Grčiji je bil Razvoj regij in mest preko državljsko udeležbe v okviru Evropske unije.

Kako lahko mesta in regije v Evropski uniji razvijejo

mreže za sodelovanje? Kako lahko državljani aktivno sodelujejo pri razvoju svojih mestih?

Kako delujejo institucije v EU in kaj je evropsko državljanstvo?

Kakšno vlogo ima prostovoljstvo pri razvoju mesta?

Ta vprašanja in še številna druga, so poskušali odgovoriti med dvodnevним dogodkom, katerega je gostita občina Serres in Club Serres za UNESCO. Tema dogodka je bila »Razvoj regij in mest preko državljske udeležbe v okviru Evropske unije«. V času dogodka je mesto Serres gostilo delavnice za državljane, izvajalo izobraževalne dejavnosti za otroke in predstavitev evropskih in nacionalnih organizacij in institucij. Iz Društva Laz se je sejma udeležilo 7 predstavnikov.

Srečanje projektnih partnerjev Ljubljani, 24 -25. september 2015

V četrtek 24. 9. 2015 je Društvo za razvoj podeželja

LAZ organiziralo 4. dogodek v okviru projekta Demokratična odgovornost in državljska udeležba V Evropi - DOCPIE, z naslovom "Civil

society open university". Projekt DOCPIE sofinancira Evropska unija preko programa Evropa za državljane.

V okviru dogodka so potekale štiri aktivnosti: mednarodna konferenca, promocija pravic državljanov in zbiranje mnenj na festivalu NVO - LUPA, usposabljanje za razvoj projektnih idej in prijav na razpise programa Evropa za državljane, ter medkulturni večer.

Celodnevno dogajanje se je zaključilo s srečanjem projektnih partnerjev na medkulturnem večeru, ki je bil posvečen različnosti, tradiciji in bogastvu kulturnega in jezikovnega okolja Evrope. Projektni partnerji so preko plesa in kulinarike spoznali slovensko kulturo, prav tako pa so tudi oni s kulinariko, plesom, petjem itd. predstavili svoje dežele.

Srečanje projektnih partnerjev v Bresciji, 8. do 10. oktober 2015

V okviru evropskega projekta DOCPIE – Demokratična odgovornost in državljanska udeležba v Evropi, je bil v Italijanski Bresci organiziran dogodek "Dvig ozaveščenosti o EU v tretjem življenjskem obdobju" (Krepitev zavesti o evropskem državljanstvu v tretjem življenjskem obdobju). Gostitelj in vsebinski organizator dogodka je bila občina Brescia, ki je v dogodke vključila tudi svetnika za urbanistično načrtovanje in načrtovanje za trajnostni razvoj, direktorat za družinsko politiko in druge oddelke, ki jih bo dogodek zanimal. Prvi oktobrski vikend so se člani Društva Laz udeležili zadnje konference projekta DOCPIE v italijanski Bresciji. V tri dnevni dogodek so vpletli tudi turistične ogledne starodavne Verone in Bescie, obisk enega izmed večjih ledeniških jezer v Italiji, ki se nahaja v vinorodni deželi pod vznožjem italijanskih Dolomitov. Na poti domov smo obiskali še kulturne in naravne znamenitosti Južne Tirolske.

Mednarodna konferenca v Splitu, program Evropa za državljane 30.4.-2.5.2015

Društvo LAZ je aktivno sodelovalo na mednarodni konferenci v Splitu, kjer se je zbralo 35 predstavnikov iz 7. evropskih držav. Na konferenci, ki je poteka v okviru programa Evropa za državljane razpravljajo na temo sodelovanja državljanov pri političnih procesih odločanja in uporabi orodij za sodelovanje – izmenjava dobrih praks. Predstavnica društva LAZ je predstavila aktivnosti na projektu DOCPIE.

PRISTOP V ČLANSTVO LAS SRCE SLOVENIJE

Ustanovitev Las Srce Slovenije, 12. 3. 2015, Spodnja Slivna

Na Geometričnem središču Slovenije je 12. 3. 2015 39 predstavnikov javnih institucij, podjetij, društev, zavodov, organizacij in posameznikov iz občin Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica, Moravče in Šmartno pri Litiji s podpisom konzorcijske pogodbe formalno vzpostavilo Lokalno akcijsko skupino Srce Slovenije. S tem se bo nadaljevalo javno-zasebno partnerstvo za sodelovanje in učinkovito črpanje evropskih sredstev za razvoj podeželja, ki je

bilo do sedaj med najuspešnejšimi v Sloveniji. Podpisniki konzorcijske pogodbe so predstavniki javnega sektorja (občine, javni zavodi), ekonomskega sektorja (podjetja, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah) in civilnega sektorja (društva, posamezniki). Med njimi je seveda tudi naše Društvo LAZ.

Društvo Laz član Razvojnega sveta LAS Srce Slovenije tudi v novem programskem obdobju, 15. oktober 2015, Lukovica

Društva LAZ, Jelka Babič se je udeležila 1.seje razvojnega sveta LAS Srce Slovenije v novem programskem obdobju. Na seji so pordili vodilnega partnerja oz. upravljavca LAS, ki bo tako kot doslej Razvojni center Srca Slovenije iz Litije. Potrdili so Strategijo razvoja območja LAS z razvojno vizijo: "Z razvojem ljudi ustvarjamo prostor priložnosti za turizem, zdravje in dobro počutje". Za projekte lokalnega okolja, ki ga vodi skupnost, bo do leta 2020 na voljo 875.000 eur. V društvu LAZ se zavzemamo za partnerske projekte, ki podpirajo razvojna prizadevanja lokalne skupnosti.

Udeležba na srečanju državljanov v Szent Georghe, 30. 4. - 3. 5. 2015, Romunija

Srečanja se je udeležila Gabrijela Babič. Predstavila je vlogo društev pri oživljanju vaških in mestnih jeder. Kot primer dobre prakse je predstavila Društvo Laz.

Seminar Kmetovanje z mladimi v Newcastlu 3-10 oktobrom 2015 v Veliki Britaniji

Klavdija Tomažič se je kot udeleženka društva LAZ udeležila kontaktnega srečanja

Razvoj turistične strategije v občini Šmartno pri Litiji

Svetnice in svetniki Občine Šmartno pri Litiji so imenovali delovno skupino za pripravo Strategije razvoja turizma v Občini Šmartno pri Litiji za obdobje 2015 - 2020.

Člani delovne skupine smo si zadali načrt, da bomo v mesecu septembru in oktobru izvedli delavnice po posameznih krajih občine, v okviru katerih želimo skupaj z občankami in občani preveriti potencialne za razvoj turizma v našem okolju in realne možnosti umestitve le teh v srednjeročni razvojni program občine. Na delavnice so bili vabljeni vsi zainteresirani posamezniki in posameznice, podjetniki in podjetnice, predstavniki različnih institucij itd.

- V Šmartnem pri Litiji 30. 9.2015
- V Javorju je bila delavnica izvedena 5. 10. 2015

- v Kostrevnici 7. 10.2015
- v Veliki Štangi 8. 10.2015
- v Jablanici 15. 10.2015
- in na Primskovem 19. 10.2015

Delavnica v Jablanici, 15. 10. 2105

Na delavnici v Zgornji Jablanici, ki je bila izvedena v okviru priprave Strategije razvoja turizma v Občini Šmartno pri Litiji za obdobje 2015-2020 so udeleženci prevetrili potencialne za razvoj turistične panoge v ožjem lokalnem okolju. Zaključki delavnice: Potrebno je močnejše sodelovanje med obstoječimi društvi in turističnimi ponudniki znotraj Jablaniške doline, ureditev osnovnih pogojev za razvoj turizma (označevanje, preusmeritev tovarnega prometa na državno cesto ter zagotovitev profesionalnega skupnega povezovalca, razvijalca ter tržnika turistične ponudbe Občine Šmartno pri Litiji.

DRUŽENJE IN OZAVEŠČANJE

Društvo LAZ izvaja aktivnosti, s katerimi ozavešča in informira lokalne prebivalce o dogodkih, ki jih organizira ali sodeluje pri organizaciji z namenom, da bi se dogodkov/aktivnosti udeležilo čim več ljudi ter tako spodbuja socialne stike in aktivnost lokalnega prebivalstva.

Delovanje Ženskega pevskega zbora LAZ

V letu 2015 je v zboru prepevalo 19 pevk. V septembru in oktobru 2015 so se k zboru pridružile še 3 pevke, ena pevka pa je prenehala s petjem. Skupaj z zborovodjo Ano Tori je ob koncu leta zbor štel 22 članic. Na vajah se pevke sestajajo enkrat tedensko, v torek ob 19.30 v Gasilskem domu v Zg. Jablanici. Predsednica zbora v sezoni 2015/2016 je Mojca Hauptman. Dogovor pevk je namreč, da se predsednica ŽPZ Laz menja vsako sezono.

V letu 2015 so v zboru prepevale umetne pesmi prirejene za ženski pevski zbor, ljudske ter zabavne (zimzelene popevke). Zasedba pevk v zboru je na nivoju ljubiteljskega prepevanja brez tehničnega predznanja. Zato se za dobro izvedbo posamezne pesmi potrebuje veliko vaj preden je postavljena na oder. Nivo petja v zboru pa se iz sezone v sezono dviguje.

Za prepoznavnost pevskega zbora je pomembno, da se njegovi opisi in aktivnosti objavljajo na spletnih straneh, socialnih omrežjih in tiskanih medijih. Vsako leto zbor izda letno brošuro. Prav tako je pomembna tudi vizualna podoba zbora – uniformiranost.

V letu 2015 se je zbor prijavil na razpis Ljubiteljske kulture, Občina Šmartno pri Litiji, za kar je prejel tudi sredstva. V mesecu septembru so pevke odšle na strokovno ekskurzijo v Trubarjeve kraje, zibelko slovenske kulture, udeležile so se delavnice ljudskega petja. Prelom v novo leto pa so zabeležile z obiskom gledališča Špas teater v Mengšu.

Nastopi:

- Kistharca Praznik kolin, Madžarska – 7. 2. 2015
- Monošter, ob kulturnem prazniku, Madžarska – 8. 2. 2015
- Gradišče pri Litiji, na a zaključni prireditvi ob 12. Pohodu po Jablaniški poti, 28. 3. 2015
- Občinska pevska revija v Litiji, 7 .5. 2015
- Breg pri Litiji, Poletna muzejska noč 20. 6. 2015
- Gradež, Praznik sadja – nastop na prireditvi, 20. 9. 2015
- Zg. Jablanica, Podoknica Feliksovi Micki on 95. Letu, 11. 11. 2015
- Breg pri Litiji, Podoknica Petričevi Francki ob 92. Rojstnem dnevu, 14. 12. 2105
- Zg. Jablanica, Štefanovo srečanje krajanov, 26. 12. 2015

INFORMIRANJE

- Izdaja Jablaniških novic: uspeli smo pripraviti samo eno številko v marcu.
- Urejanje spletne strani www.srce-me-povezuje.si/drustvolaz, za katero smo, zaradi lažje promocije strani aktivirali novo domeno www.laz.si in naredili povezavo na »staro« stran
- Obveščanje preko FB profila www.facebook.com/drustvo.laz in
- Informiranje članov UO in NO in ostalih članov preko e-pošte
- Informiranje od dogodkih z obvestili na dom preko letakov

UPRAVLJANJE DRUŠTVA

Občni zbor, 20. 3.2014, v Gostilni Pustov mlin

Skupni sestanki upravnega in nadzornega odbora so bili v letu 2015 šestkrat. Sestanki so bili 12. 2., 13. 4., 4. 6., 9. 7., 3. 9. ter 10. 12. Udeleževala se jih je večina članov obeh organov.

Pred občnim zborom, 19. 3. pa seje NO sestal posebej.

Pisarna društva je v občinskih prostorih na Ponoviški 12 v Litiji pod okriljem Stičišča NVO, kjer se hrani tudi tekoča dokumentacija in arhiv.

Računovodstvo se vodi preko spletnega programa Minimax, za plačilni promet se uporablja spletna banka DBS.

ZAPOSLOVANJE – PRIDOBITEV JAVNIH DEL

Društvo je uspešno prijaviilo na razpis Zavoda za zaposlovanje za sofinanciranje javnih del ter tako tudi v letu 2015 pridobilo enega zaposlenega za poln delovni čas do konca leta za pomoč pri izvajanju aktivnosti in projektov društva. Od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 se je na društvu zaposlila Katja Strmljan.

Preko projekta DOCPIE se je od 1. 3. Do 31.10. 2015 zaposlila Mojca Hauptman. Ob zaključne poročilu projekta, pa sta bili v oktobru 2015 zaposleni še Tjaša Bajc in Petra Celestina.

PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Za delovanje in izvajanje programov društva smo pripravili sledeče prijave na razpise:

- Občina Šmartno pri Litiji: tehnična podpora
- Občina Šmartno pri Litiji: ljubiteljska kultura
- Turistična zveza Slovenije: Javni razpis za sofinanciranje prireditev TD v letu 2015
- Central Evropa

DRUGE AKTIVNOSTI

- Vodenje in izvedba projekta DOCPIE
- Priprava poročil za projekte in razpise
- Aktivna vloga pri oblikovanju strategija turizma v Občini Šmartno pri Litiji
- Iskanje novih razpisov, sodelovanje z Občino Šmartno pri Litiji in Litijo
- Iskanje novih projektnih partnerjev in vzdrževanje komunikacije z obstoječimi
- Aktivno trženje turistične ponudbe Jablaniške doline
- Prenova in nadgradnja spletnih strani
- Pridobivanje novih članic ŽPZ Laz